

AN ROINN OIDEACHAIS AGUS EOLAÍOCHTA

SCRÚDÚ NA hARDTEISTIMÉIREACHTA, 2002

MATAMAITIC FHEIDHMEACH – GNÁTHLEIBHÉAL

DÉ hAOINE, 21 MEITHEAMH – TRÁTHNÓNA, 2.00 go dtí 4.30

Sé cheist a fhreagairt. Tá na ceisteanna ar fad ar chómharc.

Féadfar Táblaí Matamaitice a fháil ón bhFeitheoir.

Glac le 10 m/s^2 mar luach g .

Aonadveicteoirí ingearacha sna treoanna cothrománacha agus ceartingearacha is ea $\vec{i}$ agus $\vec{j}$, faoi seach, nó soir agus ó thuaidh, faoi seach, mar is cuí don cheist.

Féadfar marcanna a chailliúint mura dtaispeántar obair riachtanach go soiléir nó mura gcuireann tú in iúl na háiteanna ar baineadh úsáid as áireamhán.

---

1. Stadann traein ag na stáisiúin P agus Q atá 2000 méadar ó chéile. Luasghéaraíonn an traein go haonfhoirmeach ó fhos di ag P agus sroicheann sí luas 20 m/s i 10 soicind. Coinníonn an traein an luas 20 m/s seo agus ansin luasmhoillíonn sí go haonfhoirmeach faoi 0.5 m/s^2 go dtí go dtagann sí chun fois ag Q.

- (i) Faigh luasghéarú na traenach.
- (ii) Faigh an fad ama a bhfuil an traein ag luasmhoilliú.
- (iii) Faigh an fad slí agus an fad ama ina bhfuil an traein ag taisteal faoi luas tairiseach.
- (iv) Línigh graf beacht um luas is am de ghluaisne na traenach ó P go dtí Q.

2. Tá long A ag taisteal siar díreach faoi luas tairiseach 10 km/u. Tá long B ag taisteal faoi threolus tairiseach. Ag 1200 uair an chloig, taispeánann scáileán radair na loinge A gurb é $-2\vec{i} - 20\vec{j}$ ciliméadar suíomh na loinge B i leith na loinge A. Ag 1400 uair an chloig, dhá uair an chloig ina dhiaidh sin, is é $8\vec{i} + 4\vec{j}$ ciliméadar suíomh na loinge B i leith na loinge A.

- (i) Scríobh síos treolus na loinge A i dtéarmaí $\vec{i}$ agus $\vec{j}$.
- (ii) Taispeáin gurb é $10\vec{i} + 24\vec{j}$ ciliméadar an t-athrú ar shuíomh na loinge B i leith na loinge A idir 1200 uair an chloig agus 1400 uair an chloig.
- (iii) Faigh treolus na loinge B i leith na loinge A.
- (iv) Faigh luas agus treo na loinge B. Bíodh an treo ceart go dtí an chéim is gaire.

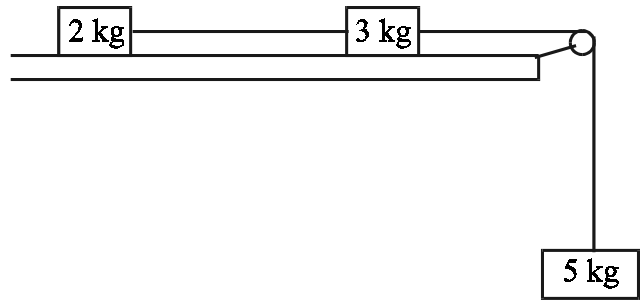
3. Tá aill dhíreach cheartingearach 80 m ar airde. Déantar diúracán P a theilgean go cothrománach ó bharr na haille díreach thar an fharraige amach faoi luas $x \text{ m/s}$. Titeann diúracán P isteach sa bhfarraige ag fad slí 80 m ó bhun na haille.

- (i) Faigh an fad ama a thógann sé don diúracán P titim isteach sa bhfarraige.
- (ii) Faigh luach x .

Déantar diúracán eile, Q, a theilgean in airde ó bharr na haille díreach thar an fharraige amach ag uillinn α leis na gcothromán agus faoi luas tosaigh 15 m/s. Tógann an diúracán Q aon soicind níos mó ná an diúracán P chun titim isteach sa bhfarraige.

- (iii) Taispeáin $\sin \alpha = \frac{3}{5}$.
- (iv) Cén fad slí ó bhun na haille a thiteann an diúracán Q isteach sa bhfarraige?

4. Cáithníní ar maiseanna dóibh 2 kg agus 3 kg atá ar fos ar bhord cothrománach garbh, tá siad ceangailte le chéile ag téad doshínte rite éadrom.

Is é $\frac{1}{8}$ an chomhéifeacht frithchuimilte

idir an mhais 2 kg agus an bord.

Is é $\frac{1}{4}$ an chomhéifeacht frithchuimilte idir an mhais 3 kg agus an bord.

Tá an mhais 3 kg ceangailte ag téad eile doshínte éadrom, atá ag gabháil thar ulóg éadrom mhín ag ciumhais an bhoird, le cáithnín ar mais dó 5 kg.

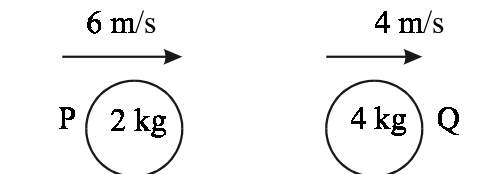
Tá an mhais 5 kg ar saorchrochadh faoi dhomhantarraingt.

Déantar na cáithníní a scaoileadh ó fhos dóibh.

Gluaiseann an mhais 5 kg go ceartingearach síos.

- (i) Taispeáin ar léaráidí ar leith na fórsaí uile atá ag gníomhú ar gach cáithnín.
- (ii) Scríobh síos an chothromóid ghluaisne le haghaidh gach cáithnín.
- (iii) Faigh comhluasghéarú na gcáithníní agus teannas gach téide.

5. Sféar mín P, ar mais dó 2 kg, agus é ag gluaiseacht faoi luas 6 m/s, imbhuailteann sé go díreach le sféar mín Q, ar mais dó 4 kg, atá ag gluaiseacht sa treo céanna faoi luas 4 m/s ar bhord cothrománach mín.

Is é $\frac{1}{2}$ an chomhéifeacht cúitimh don imbhuailteadh.

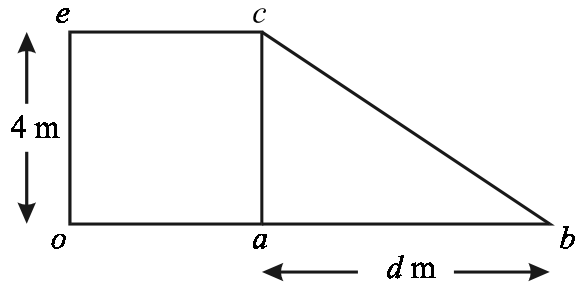
- (i) Faigh luas P agus luas Q tar éis an imbhuailte.
- (ii) Faigh an cailteanas sa bhfuinneamh cinéatach de thoradh an imbhuailte.

6. (a) Suítear cáithníní ar meáchan dóibh faoi seach 3 N, 2 N, 1 N agus 4 N ag na pointí $(-2, -3)$, $(2, -1)$, $(1, 5)$ agus (x, y) .
Tá meáchanlár na gceithre cháithnín ag an mbunphointe.

Faigh luach x agus luach y .

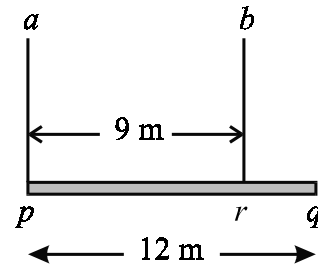
- (b) Is é atá i lann aonfhoirmeach $obce$ ná cearnóg $oace$, ar fad sleasa di 4 m, mar aon le triantán dronuilleach abc , áit a bhfuil $|ab| = d$ m.

Ag glacadh le o mar bhunphointe agus le oe mar threo na haise y , is é $\frac{12}{7}$ an chomhordanáid y de mheáchanlár na lainne.

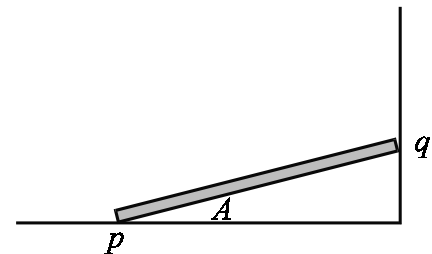
- (i) Ríomh luach d .
- (ii) Faigh an chomhordanáid x de mheáchanlár na lainne agus biodh do fhreagra mar chodán.

7. Déantar bíoma aonfhoirmeach, $[pq]$, ar mais dó 12 kg agus ar fad dó 12 m, a choinneáil i suíomh cothrománach ag dhá théad neamhleaisteacha éadroma cheartingearacha. Tá téad amháin greamaithe ó phointe fosaithe, a , do chríochphointe an bhíoma, p . Tá an téad eile greamaithe ó phointe fosaithe, b , do phointe r ar an mbíoma, áit a bhfuil $|pr| = 9$ m.

- (i) Faigh luach an teannais sa téad $[rb]$.
- (ii) Faigh luach an teannais sa téad $[ap]$.

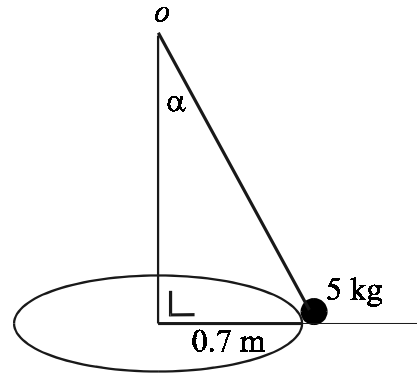
Déantar an dá théad a bhaint den bhíoma $[pq]$. Déantar an bíoma a lonnú anois sa dóigh go bhfuil a chríochphointe p ar thalamh chothrománach gharbh, áit arb ionann le 1 an chomhéifeacht frithchuímlte. Tá an chríochphointe q ina luí i gcoinne balla ceartingearach garbh, áit ar $\frac{1}{2}$ an chomhéifeacht frithchuímlte.

Is é A uillinn chlaonta an bhíoma don chothromán. Is é 80 N an frithghníomhú normalach ag p agus is é 80 N an frithghníomhú normalach ag q .

- (iii) Taispeáin $\tan A = \frac{1}{4}$.

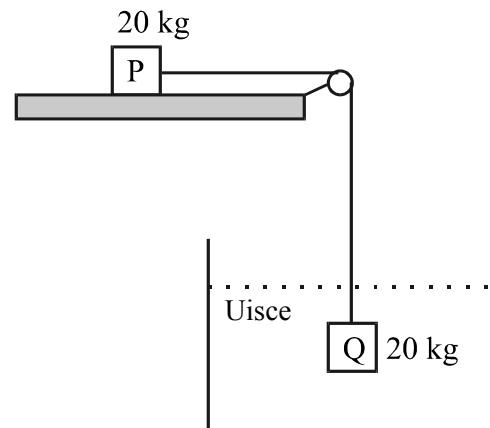
8. Déanann cáithnín, ar mais dó 5 kg, ciorcal cothrománach, ar gha 0.7 méadar, a ghabháil faoi threoluas uilleach tairiseach ω raidian an soicind ar bhord cothrománach mín. Tá an cáithnín ceangailte ag téad doshínte éadrom le pointe fosaithe o atá ceartingearach taobh thuas de lár an chiorcail. Is é α claonadh na téide den cheartingear, áit a bhfuil $\tan\alpha = \frac{1}{2}$.

Is é T níútan an teannas sa téad.
Is é R níútan an frithghníomhú normalach idir an cáithnín agus an bord.
Tá $R = T\sqrt{5}$.

- (i) Scríobh síos luach $\sin\alpha$ agus luach $\cos\alpha$.
- (ii) Taispeáin ar léaráid na fórsaí uile atá ag gníomhú ar an gcáithnín.
- (iii) Faigh luach T agus luach R .
- (iv) Faigh luach ω .

9. Tá dhá bhloc chomhionanna, P agus Q, ceangailte ag téad dhoshínte éadrom atá ag dul thar ulóg éadrom mhín atá suite ag ciumhais de bhord cothrománach garbh. Is ciúb é gach bloc ar fad sleasa dó 0.2 m agus ar mais dó 20 kg. Is é μ an chomhéifeacht frithchuimilte idir an bloc P agus an bord.

Tá an bloc P ar fos ar an mbord.
Tá an bloc Q faoi uisce in umar.
Tá an córas i gcothromaíocht agus tá an bloc P ar tí sleamhnú.

- (i) Taispeáin, ar léaráidí ar leith, na fórsaí uile atá ag gníomhú ar gach bloc díobh.
- (ii) Faigh luach an teannais sa téad.
- (iii) Faigh luach μ .

[Dlús uisce = 1000 kg/m^3 .]